

Kommunpolitiskt

program

2015 kom Uppsala kommun på delad 34:e plats i RFSL:s kommunundersökning. Vi har kommit en bit sedan dess, men det finns onekligen saker vi har kvar att göra innan vi kan tävla om förstaplatsen. Där behövs både civilsamhället och kommunen, framförallt tillsammans.

Detta kommunpolitiska program innehåller fyra områden där hbtqi-personers rättigheter behöver stärkas i Uppsala kommun.

Om RFSL Uppsala

RFSL Uppsala är den lokala avdelningen av nationella RFSL, som verkar för hbtqi-personers rättigheter.

Föreningen är uppbyggd på flertalet initiativ, däribland;

- Uppsala hbtqi-psykologmottagning - Sveriges första och enda psykologmottagning med specialistkompetens i hbtqi-psykologi/psykoterapi
- sociala, stöttande och stärkande träffar och stödgrupper
- Uppsala Pride – Welcome OUT, en mångkulturell pridefestival som fokuserar på nyanlända, asylsökande och papperslösa hbtqi-personer
- utbildning och skolinformation
- rådgivning med asylrättsjurist för hbtqi-asylsökande
- utbildning i vardagssvenska för hbtqi-nyanlända
- seminarier och föreläsningar med hbtqi-teman
- samarbete med universitetet genom att tillgodose praktikplatser samt att bidra till studier med hbtqi-teman
- samarbete med hbtqi-ungdomsföreningar (bl.a. genom Queer Prom, ett tryggt och alkoholfritt event för hbtqi-ungdomar, tillsammans med RFSL Ungdom Uppsala) samt övriga initiativ för hbtqi-ungdomar (bl.a. kommunens hbtqi-ungdomshäng Café Colorful)

Samtliga av föreningens initiativ är på olika sätt kopplade till att stärka den psykiska hälsan och livssituationen för hbtqi-personer.

Utöver dessa initiativ samarbetar föreningen nära både offentliga aktörer och andra organisationer för att politiskt och med kompetenshöjande insatser stärka hbtqi-personers situation i Uppsala län.

1. Långsiktigt stöd, samverkan och idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Sedan 2018 har RFSL Uppsala haft ett nära samarbete med Uppsala kommun, med regelbundet återkommande samarbetsträffar kopplat till kommunens och föreningens hbtqi-utbildningsinitiativ samt kommunens och föreningens generella hbtqi-arbete.

I linje med RFSL:s nationella mål för samhällsförändring, om att möjligheten att ingå idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan hbtqi-organisationer och kommuner, regioner/landsting och stat förbättras, ser RFSL Uppsala positivt om att på sikt ingå idéburet offentligt partnerskap med Uppsala kommun. På kommunal nivå skulle det vara av stort intresse att samverka kring bl.a.:

- långsiktigt stöd för anställning i föreningen för ekonomiska och administrativa arbetsuppgifter
- långsiktigt stöd till Uppsala Pride – Welcome OUT, en mångkulturell pridefestival som fokuserar på nyanlända, asylsökande och papperslösa hbtqi-personer
- kommunens arbete i hbtqi-frågor
- kommunens och föreningens hbtqi-utbildningsinitiativ samt hbtqi-kompetens inom kommunal verksamhet
- social, idrotts- och fritidsverksamhet för hbtqi-personer (generellt samt kopplat till ex. nyanlända, asylsökande, papperslösa, seniorer och funktionsnedsatta)

RFSL Uppsala vill

- **att** Uppsala kommun och RFSL Uppsala tecknar ett långsiktigt samverkansavtal
- **att** långsiktigt stöd ges till RFSL Ungdom Uppsalas verksamhet

2. Hbtqi-råd

Enligt RFSL:s kommunundersökning 2014 var Göteborg. En av Göteborgs unika organisering för hbtq-personer är Göteborgs Stads HBTQ-råd, som har funnits sedan 2013. Rådet ska "utifrån ett normkritiskt perspektiv bevaka frågor som påverkar livssituationen för hbtq-personer. Syftet är att säkerställa hbtq-personers mänskliga rättigheter. Förutom att avge yttranden och vara ett kommunalt remissorgan ska rådet ta initiativ till utvecklingsinsatser och förbättringar för hbtq-personer i Göteborg. En gång per år ska rådet också anordna ett öppet möte, dit alla är välkomna för att lämna synpunkter och ge förslag på hur Göteborg ska bli en öppen och inkluderande stad." Vidare består rådet av både politiska representanter och personer från hbtq-Göteborg.

Ett hbtqi-råd i Uppsala med politiska representanter, representanter från civilsamhällsorganisationer och personer från hbtqi-Uppsala skulle innebära att hbtqi-politiska frågor fortsätter att prioriteras högt och att den kompetens som flertalet civilsamhällsorganisationer och privatpersoner i kommunen besitter tas tillvara på. RFSL Uppsala menar att hbtqi-frågor kommunalt är ett så pass stort område att det motiverar för ett eget råd.

Nedan följer exempel på de frågor hbtqi-rådet i Göteborg har arbetat med:

- psykisk ohälsa och suicidprevention
- hbtq-personers livsvillkor
- våld i nära relationer
- hbtq och heder
- könsuppdelade och enskilda toaletter/omklädningsrum
- inkluderande könsstatistik
- inkluderande idrotts- och föreningsliv
- modeller för att säkerställa hbtq-kompetens
- hbtq-kompetens hos goda män
- arbetsmiljön för hbtq-personer
- rådslag kring SKL:s överenskommelse med regeringen om psykisk ohälsa
- rapport om nationell transutredning
- förslag om ett hbtq-monument/hbtq-konstverk
- ett inkluderande perspektiv i arbetet med Jämlikt Göteborg
- icke-diskriminering som en förutsättning för social hållbarhet

RFSL Uppsala vill

- **att** Uppsala kommun ska bilda ett hbtqi-råd, där politiska representanter, representanter från civilsamhällsorganisationer och personer från hbtqi-Uppsala kan bevaka frågor som påverkar livssituationen för hbtqi-personer, avge yttranden, vara ett kommunalt remissorgan och ta initiativ till utvecklingsinsatser och förbättringar för hbtqi-personer i Uppsala

3. Undervisning och ökad kunskap kring normer, hbtqi-frågor och unga som har erfarenhet av sex mot ersättning

Skolinspektionens granskning av sex- och samlevnadsundervisningen i Svenska skolor 2018 visade på "Stora brister i undervisningen om normer och HBTQ-frågor" i landets skolor. Vidare beskriver Skolinspektionen att "Det som ofta saknas är möjligheter för elever att reflektera kring hur normer påverkar och i många fall begränsar människors handlingsutrymme när det gäller sexualitet, identitet och relationer. Undervisningen behöver genomgående ha ett medvetet perspektiv där elever tillsammans med lärare synliggör och ifrågasätter olika sex- och samlevnadsnormer." Likaså är det viktigt att gode män har kunskap kring normer och hbtqi-frågor för att kunna vara ett bra stöd till unga hbtqi-personer.

Vidare uppgav hela 17,5% av hbtq-personer i åldern 15-25 år i en studie från RFSL Ungdom att de haft erfarenhet av sex mot ersättning. Denna grupp har även erfarenheter av dåligt bemötande, okunskap och stigmatisering från stödfunktioner. På grund av detta är det även viktigt att pedagoger och andra stödpersoner för unga har kunskap om unga, framförallt hbtq-personer, som har erfarenhet av sex mot ersättning.

När det kommer till hbtqi-personer med funktionsnedsättningar samt äldre hbtqi-personers situation krävs det att boendestöd, hemtjänstpersonal, personal på äldreboenden och andra stödpersoner har goda kunskaper kring normer, hbtqi-frågor och att prata kring sexualitet och identitet. Bägge målgruppernas rätt till sin sexualitet och identitet behöver stärkas.

RFSL Uppsala vill

- **att** undervisning om normer och hbtqi-frågor i skolor ska vara likvärdig för alla elever i grundskolan och gymnasiet
- **att** asylsökande och nyanlända ska erbjudas undervisning om normer och hbtqi-frågor
- **att** pedagoger i Uppsala kommuns förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och fritidsgårdar ska ha kunskap kring normer, hbtqi-frågor och undervisning kopplat till dessa områden
- **att** gode män ska ha kunskap kring normer och hbtqi-frågor
- **att** pedagoger och andra stödpersoner för unga ska ha kunskap om unga som har sex mot ersättning
- **att** boendestöd, hemtjänstpersonal och personal på äldreboenden ska ha kunskap om normer, hbtqi-frågor och att prata om sexualitet och identitet
- **att** långsiktig finansiering ges civilsamhällets organisationer som tillhandahåller undervisning om normer och hbtqi-frågor i skolor, fritidsgårdar, äldreboenden och på andra arenor

4. Tillgängliga intimitrymmen

Utredningen om stärkt ställning och bättre levnadsvillkor för transpersoner (SOU 2017:92) tar särskilt upp utsattheten för transpersoner vid besök på könsuppdelade toaletter.

Utredningen tar upp berättelser om när transpersoner nekats tillgång till vissa toaletter utifrån toalettvärdars moraliska invändningar, samt berättelser om hur transpersoner planerar sina vätskeintag för att helt slippa besöka toaletten i vissa sammanhang, något som blir oerhört begränsande för individen under både fritid och yrkesutövning. Även när moraliska invändningar hos toalettvärdar inte är ett problem finns det ickebinära och andra trans- och intersexpersoner som inte känner sig bekväma i någon av de binärt kodade toaletterna eller omklädningsrummen.

Vikten av att öka tillgängligheten för transpersoner när det kommer till just idrott- och fritidsanläggningar är särskilt hög, då psykisk ohälsa och suicidrisk är signifikant högre bland transpersoner och den övriga befolkningen, samt eftersom att delta i fysiska aktiviteter har goda hälsofrämjande effekter även för den psykiska hälsan. Detta är även i linje med RFSL:s nationella mål för samhällsförändring att de kommunala idrottsanläggningarnas och -arenornas samtliga lokaler, inklusive omklädningsrum och toaletter, är fullt tillgängliga för alla, inklusive trans- och intersexpersoner.

RFSL Uppsala vill

- **att** alla kommunala utrymmen, framförallt skolor, idrott- och fritidsanläggningar, ska erbjuda könsneutrala toaletter och omklädningsrum som alternativ till eller komplement till binärt könsuppdelade toaletter och omklädningsrum
- **att** nybyggnationer, ombyggnationer och renoveringar av kommunala utrymmen ska innehålla en plan för tillgänglighet till toaletter och omklädningsrum för trans- och intersexpersoner
- **att** tillgång till samtliga toaletter och omklädningsrum i kommunala utrymmen ska utgå ifrån individens önskemål och behov, istället för juridiskt kön, kommunalt anställdas moraliska invändningar eller andra begränsningar

“RFSL Uppsala – Kommunpolitiskt program”, antaget av årsmötet 2019-02-16

Text: RFSL Uppsala

Form: Adrian Kunce

Omslagsbild: fotograf: Oscar Ekholm via unsplash.com, redigering: Adrian Kunce

RFSL Uppsala : en avdelning av
Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter

Telefon: 070 033 38 30

Adress: Ljusbärargatan 2, 754 23 Uppsala, Sweden

E-mail: uppsala@rfs.se

Hemsida: uppsala.rfs.se